

övfüggőre erősítve két kengyeles fibula, díszkulcs, tű, a láb mellett kis csatok, a sír végében olló és fésű. A germán temetkezési és ékszerveleteti hagyománytól eltérő egy kis mélységű sírba eltemetett, bronz karpereces nő. A kerámiában továbbra is a kézzel formált, bevagdalt díszű, széles szájú bikónikus tálak és a behúzott peremű fazekak az uralkodóak. Említésre méltó egy jól korongolt, rácsmintás díszű besímitott kiöntőcsöves korsó.

Az *avar kori* objektumok között a legnagyobb egy 3,5 m mély munkagödör volt, ezenkívül három kemence, egy tüzelőhely, egy árokészlet és több cölöplyuk tartozik a korszakhoz. A két késő avar kemencében a 8. századi lassú korongon készült kerámia mellett a finoman iszapolt sárga kerámia töredékei is előkerültek. Egyes edénytöredékek már a 9. századra keltezhetők.

A *rézkori* badeni kultúrához tartozó objektumok között csak néhány volt munkagödör, nagy részük azonban méhkas alakú tárolóverem egységes betöltéssel és kevés leletanyaggal. Két kisméretű *bronzkori* objektum tele volt a kispostagi kultúrához tartozó kerámiával.

Munkatársak: Skriba Péter, Tatár Árpád, Pap Csilla, Tóth Judit, Vukics Adrien, Sonja Schmutzler, Michael Schneider, Isabel Salt, Kassa Szilvia, Nékám Szandra, Tóth Nóra, Schwarz Dávid, Horváth Eszter, Soós Eszter, Szöllősi Szilvia, Masek Zsófia, Bollók Ádám, Bíró Ádám.
BELÉNYESY KÁROLY – UTA VON FREEDEN – VIDA TIVADAR

370. Szőce, Határi-földek (Vas megye) U

2006 őszén a területen működő bányában edénytöredékek kerültek elő. Október 16-án Frankovics Tibor a Göcseji Múzeum osztályvezetője, majd október 31-én magam végeztem helyszíni szemlét. Már 2004 novemberében hatástanulmányt készítettünk a bányáról, amelyben megállapítottuk, hogy újkőkori lelőhely van a területen. A bányatulajdonos megmutatta a lelőhelyet a bánya DNY-i sarkában. A humuszoláskor bizonyosan megbolygatták a telepet, majd már a mélységi kavics kitermelése során bolygattak meg egy hatalmas és mély gödröt, amelyből rengeteg kerámia került elő. Ezek most is a megbolygatott betöltésben és a felszínen heverték: csőtálat, ép tálszerű átlukasztott talpú úgynevezett mécses is gyűjtöttünk. A leletanyag a lengyeli kultúra hagyatéka. Az újkőkori telep DDNy felé terjedhet még ki, annak az É-i szélét pusztíthatták most el részben.

ILON GÁBOR

371. Szőkedencs, a „KÁP4” jelű olajkút (Somogy megye) Ő

2006. október 12-én régészeti szakfelügyeletet láttunk el a „KÁP4” jelű olajkútfúrás helyszínén. A kútkörzet területén a humuszolás megkezdése előtt három kutatószelvényt húztunk, nagyjából a létesítmény tengelyével párhuzamosan. Egy 47×2 m-est, kb. K–Ny-i irányban, két másik árkot kb. É–D-i irányban, 30–35 m hosszan,

és szintén 2 m szélességben. A szelvényekben összesen 13 jelenséget figyeltünk meg, közülük 7 tartalmazott csekély őskori leletanyagot (többségükben egy-egy darab cseréptöredéket), a többi üresnek, illetve természetes talajelváltozásnak bizonyult. Egy esetben folt nélkül találtunk közvetlenül a 40–50 cm-es tőzegréteg alatt nagyobb mennyiségű edénytöredéket, kb. 4,5 m²-en szétszórva (6. sz. objektum). A szakfelügyelet közben környezetvédelmi szakemberek talajmintát vettek.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az igénybe venni kívánt területen eddig ismeretlen őskori lelőhelyet találtunk, amely gyakorlatilag a telek Ny-i felén kezdődhet, és súlypontja Ny felé, már a kútkörzeten kívül található. A lelőhely Ny-i határát nem tudtuk pontosan meghatározni.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

372. Taksony, MOL 1. sz. lelőhely (Pest megye) Ő, I

2006. március 14. és április 2. között megelőző feltárást végeztünk a Százhalombatta–Tiszaújváros MOL távvezeték nyomvonala által érintett lelőhelyen. Az itt feltárt 1217 m² területen összesen 21 régészeti objektum került elő, amelyek közül 8 őskori, 13 objektum pedig ismeretlen korú. A lelőhely szórta elhelyezkedő, főként sekély gödrökből és árkokból állt.

Munkatársak: Hornok Péter, Varga Sándor régészek, Gyergyádes Tibor, Barta Gábor technikusok.

GALLINA ZSOLT

373. Tapolca, Arany János utca (MRT 1. k. 49/1–2 lh.)

(Veszprém megye) Kö, Ú

2006. szeptember 18–22. között szennyvízcsatornázást megelőző régészeti feltárást végeztünk az Arany János utcában. A 22. sz. előtt melléklet nélküli, csontvázas középkori sírt; a 20. sz. előtt középkori mészegető kemencét valamint újkori (19–20. sz.) pincét; a 26/1 sz. előtt újkori (18–20. sz.) beásást leletanyaggal és kiszedett fal helyét találtuk.

A feltárt területen az eredeti sziklafelszín átlagosan 0,8 m mélyen kezdődött. A felette lévő rétegek jó részét a többszörösen ismétlődő útépitésekkel erőteljesen megbolygatták. Így a régészeti szempontból érdekes, bolygatatlan réteg átlagosan mindössze 0,4 m vastag, helyenként még ennél is vékonyabb. Ez a réteg legjobban az r. k. plébániatemplom mögötti részen kopott le, pusztult el. Ez az oka, hogy a templom körüli középkori temetőnek több sírja nem került elő.

RAINER PÁL

374. Tarhos, Gyepesi-átkelő (MRT 10. k. 11/26 lh.)

(Békés megye) B

2006. szeptember 7. és november 11. között régészeti kutatást végeztünk a lelőhelyen, mely a Csík-ér

magaspartjára támaszkodik. Ez a régi folyóág a Habsburg katonai felmérések alapján a Fehér-Körösbe csatlakozott. A bronzkori Békés-Várdomb tell település szintén ennek a folyónak, annak is a DK-i partján található. A Gyepesi-átkelően végzett ásatás célja a korai és a középső bronzkori tell települések és a nyílt színi telepek között fennálló gazdasági és politikai kapcsolat kérdésének a megválaszolása és elemzése.

A lelőhelyen végzett szisztematikus terepbejárás és magnetométeres kutatás alapján egy feltételezhetőleg leégett, derékszögben elkanyarodó, 10×5 m-es házstruktúrát találtunk. Az ún. „oakfield” próbák (rövid szárú fúróval vett talajminták) egy emberi megtelepedést mutató 30–40 cm vastag intakt régészeti réteget mutattak 100 cm-el a mai felszín alatt. A megnyitott 6×6 m-es szelvényben a fent említett struktúra kb. 1/3-át és az azon kívül eső régészeti jelenségeket vártuk.

Az ásatás során a mikroszint-követéses rétegtani módszert alkalmaztuk. A felső szántott réteget egy iszapolókanalas Bobcat-tel távolítottuk el. A továbbiakban kézi szerszámokkal dolgoztunk a 2×2 m-es négyzetekre felosztott szelvényben. Az elsőként megtalált régészeti jelenség három korai és középső bronzkor határára datálható, szürke hamus kitöltésű gödör volt. A gödröktől É-ra rengeteg vesszőlenyomatos paticsot találtunk mind a struktúrán (továbbiakban ház) belül, mind kívül. Eltávolítva egy vastagabb törmelék-reteget, sok állatcsont és kagylóhéj került elő a házon kívül, a feltételezett déli falmaradvány mellett. A házon belül több, a háztartáshoz tartozó összetört és ép edényre bukkantunk a fal maradványai között és a fal alatt. Az elbontott paticsréteg alatt elszórtan jelentkező fehér színű tapaszok nagy valószínűséggel az átégett padló maradványai, amely padló a ház leégése során erősen bolygatottá vált. A Ny-i fal mentén egy hosszú, átégett famaradvány került elő, amely valószínűleg a ház tetőszerkezetét tartó cölöpök egyike. Az épen megmaradt kisméretű edények tipológiailag az ottományi kultúrához tartoznak. A házon kívül egy nagyobb kagylóhalom alatt egy füles bronzhorogra bukkantunk. Az egész ásatás során nagyon kevés kőeszköz és fémsalak került elő. A salak hiánya azért érdekes, mert a terepbejárás során erről a területről szép számmal gyűjtöttünk.

Az ásatás végére a házon belül eljutottunk a padlószintig. Minden régészeti jelenségből vettünk flotációs mintát, valamint a betöltési rétegeket átrostáltuk az apróbb leletek megmentése érdekében.

BÓKA GERGELY – PAUL R. DUFFY

375. Tarjánpuszta határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, LT?, Ró, N, Á, Kk
2006. decemberben terepbejárást végeztem Tarjánpuszta területén.

Kiskúti-rét I.: A 82. sz. főút mellett egy kis patak ÉNy-i oldalán, részben a meredek domboldalon a korábbiakban római villára utaló leletanyagot regisztráltak, ugyan-

itt római és középkori érmekeket is találtak. A lelőhely valószínűleg azonos a Sztachovics Remig és Lovas Elemér által is említett *Lakatos-réttel*, ahol a 19. században római leletek és épületmaradványok kerültek elő, valamint egy töltésszerű vonulat (út?) maradványait is észlelték. Lovas leírása alapján azonban a hely nem lokalizálható egyértelműen. A terepbejárás idején a művelés alatt álló területen a növényzet akadályozta a leletészlelést, ennek ellenére sikerült megtalálni a villa helyét: az erdő széléhez közel mintegy 100–120×80 m nagyságú területen számos téglá-, habarcs-, és kötödék hevert a szántásban. A villa helyét K felé a patak irányába enyhén lejtő felszínen jelölték ki. Tegula-, és imbrextöredékek egészen a patakmeder széléig megtalálhatók voltak. Az épületmaradványok helyén túl elsősorban É felé, a meredek domboldal irányába terjed ki a lelőhely, errefelé több edénytöredéket találtam. A terepbejárás említett körülményei miatt azonban a lelőhely kiterjedését csak nagy vonalakban határozhattam meg.

Látványtő: A már korábban is ismert vaskohó-lelőhely (I.) a Kossuth Lajos u. DNy-i házsorának telekvégein, a Pándzsa egyik ágára dűlő domboldalon helyezkedik el. A domboldalon nagy számban találtam vassalakdarabokat és ezek mellett szórványosan Árpád-kori és őskori edénytöredékeket. A lelőhely ÉK felé valószínűleg kiterjed a beépített területre; DK-i szélét sem sikerült meghatározni. A felszíni leletanyag ÉNy-i irányban egészen a legszélső (1602 hrsz.) telek széléig volt követhető. A telek elülső részén több méter magas feltöltés volt, hátsó része pedig egy kisebb mélyedés (lényegében patakmeder), amelyet részben nádas borított. A patak a Pándzsa egyik mellékveze, amelynek éppen itt, az 1602 hrsz. telek ÉNy-i szélénél van a forrása (ma is csordogál belőle a víz).

A II. sz. lelőhely az 1602 hrsz. telektől Ny-ra, a községbe vezető úttól egészen a Pándzsa mellékágának medréig terül el. A felszíni leletanyag legnagyobb számban az imént említett forrás környékén volt megfigyelhető. Kisebb-nagyobb vassalakdarabok mellett kézzel formált atipikus őskori töredékek kerültek elő, köztük néhány keltagyánús darab. Salakmaradványokat a megjelölt területen mindenütt találtam. A forrás közelében egy kisebb kb. 5×5 m-es gödröt (tavacsát) ástak. A föld ki-markolásakor régészeti értékek sérülhettek. A közelben több betonaknát lehetett látni, amelyek szintén bolygathatták a lelőhelyet. A két lelőhely minden bizonnyal összefügg egymással.

Szilás: A községtől délre, a Pándzsa egyik forrásához közel szórványosan Árpád-kori kerámatöredékeket találtam. A leletek elsősorban a forrás irányába lejtő domboldalon kerültek elő. A forrás körüli mélyebb völgyfenéken ligetes bozót található, ettől D-re és DK-re lévő majdnem sík szántóterületen szintén találtam elszórtan Árpád-kori töredékeket. Az Árpád-kori telepnyom sarló alakban veszi körül a völgyteknőt.

Vasasföld I.: Az avar kori és Árpád-kori vaskohóiról és telepmaradványairól ismert dűlő a község DNy-i széle